

ZAPISNIK

sa 82. sjednice Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore, održane 17. jula 2019. godine

Sjednica je počela u 10.10 časova.

Predsjedavao je Predrag Sekulić, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali poslanici: Branko Čavor, Ana Nikolić, Genci Nimanbegu, Boris Mugoša.

U skladu sa članom 65 Poslovnika Skupštine Crne Gore, poslanika Nikolu Rakočevića zamijenio je poslanik Danijel Živković a poslanika Filipa Vukovića, u prvom dijelu sjednice, poslanica Jovanka Laličić.

Poslanik Raško Konjević najavio je odsustvo sa sjednice.

Sjednici Odbora, u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine Crne Gore, u svojstvu predstavnika predlagača, prisustvovali su: Radoje Žugić - guverner Centralne banke Crne Gore, Nikola Fabris - viceguverner Centralne banke Crne Gore i Valentina Ivanović - direktorica Direkcije za finansije, računovodstvo i kontroling u Centralnoj Banci Crne Gore.

Rad sjednice pratili su predstavnici medija.

Predsjednik Odbora konstatovao je da postoji kvorum za rad i punovažno odlučivanje.

Za sjednicu je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

1. IZVJEŠTAJ O RADU CENTRALNE BANKE CRNE GORE ZA 2018. GODINU;
2. IZVJEŠTAJ O STABILNOSTI FINANSIJSKOG SISTEMA U 2018. GODINI (na uvid);
3. IZVJEŠTAJ O STABILNOSTI CIJENA U 2018. GODINI (na uvid);
4. GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ CENTRALNE BANKE CRNE GORE SA MIŠLJENJEM NEZAVISNOG SPOLJNJEG REVIZORA ZA 2018. GODINU (na uvid);
5. IZVJEŠTAJ O RADU SAVJETA ZA FINANSIJSKU STABILNOST ZA 2018. GODINU; i
6. TEKUĆA PITANJA.

* * *

Na Odboru je dogovoreno da se vodi objedinjena raspravu o prve četiri tačke dnevnog reda. Predsjednik Odbora, Predrag Sekulić, podsjetio je da sjednici Odbora, u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine, povodom prvih pet tačaka dnevnog reda prisustvuju: Radoje Žugić, guverner Centralne banke Crne Gore; Nikola Fabris, viceguverner CBCG i Valentina Ivanović, direktorica Direkcije za finansije, računovodstvo i kontroling CBCG, kao i da je u skladu sa članom 39 stav 1 Zakona o CBCG dostavljen Izvještaj o radu Centralne banke za 2018. godinu na razmatranje. Takođe, podsjetio je da u skladu sa članom 39 stav 3 istog zakona, Centralna banka objavljuje i izvještaje o stabilnosti finansijskog sistema i pitanjima stabilnosti cijena i

dostavlja ih Skupštini i Vladi radi informisanja, po potrebi, a najmanje jednom godišnje, do 30. juna tekuće za prethodnu godinu. Centralna banka u skladu sa članom 71 stav 6 Zakona o CBCG, dostavlja Skupštini Finansijski izvještaj za 2018. godinu, sa mišljenjem nezavisnog spoljnog revizora, radi upoznavanja.

Predsjednik Odbora ukazao je da je pored navedenog, Skupštini, 14. maja 2019. godine, dostavljen i Izvještaj o radu Bankarskog ombudsmana za 2018. godinu i podsjetio da za dostavljanje navedenog izvještaja ne postoji zakonski osnov kako za razmatranje, tako ni na uvid, ali isti može biti od koristi poslanicima prilikom razmatranja navedenih materijala na Odboru i plenarnoj sjednici.

Prva, druga, treća i četvrta tačka - IZVJEŠTAJ O RADU CENTRALNE BANKE CRNE GORE ZA 2018. GODINU; IZVJEŠTAJ O STABILNOSTI FINANSIJSKOG SISTEMA U 2018. GODINI; IZVJEŠTAJ O STABILNOSTI CIJENA U 2018. GODINI i GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ CENTRALNE BANKE CRNE GORE SA MIŠLJENJEM NEZAVISNOG SPOLJNJEG REVIZORA ZA 2018. GODINU;

Uvodne napomene o gore navedenim izvještajima dao je Radoje Žugić, guverner Centralne banke Crne Gore

U raspravi su učestvovali poslanici: Boris Mugoša, Ana Nikolić i Predrag Sekulić.

Nakon rasprave, Odbor je odlučio da podnese Skupštini sljedeći

IZVJEŠTAJ

Odbor je, kroz uvodno obrazloženje guvernera Centralne banke Crne Gore, upoznat sa makroekonomskim ambijentom i stanjem crnogorske privrede, ostvarivanjem politike CBCG u prethodnoj godini, makroekonomskim prognozama za 2019. godinu, kao i politikom ove institucije u tekućoj godini. Konstatovano je da je, prema preliminarnim podacima Monstata, u 2018. godini ostvarena visoka stopa rasta BDP-a od 4,9%, kao i da je godišnja stopa inflacije u decembru 2018. godine, mjerena potrošačkim cijenama, iznosila 1,6%. Ukazano je da je ostvareni realni rast posljedica pozitivnih trendova u većini sektora, a glavni pokretači su građevinarstvo, industrija i turizam.

Odbor se, takođe, upoznao sa ocjenom CBCG da je crnogorski bankarski sistem stabilan i da bilježi pozitivne trendove rasta ključnih bilansnih pozicija i poboljšanja parametara kvaliteta aktive i pada kamatnih stopa.

Konstatovano je, takođe, da je na kraju 2018. godine u Crnoj Gori poslovalo 15 banaka, koje su bile pod kontinuiranim supervizorskim nadzorom CBCG, kao i da je usljed prepoznatih ranjivosti u pojedinim bankama, CBCG pojačala supervizorski nadzor nad njihovim poslovanjem zahtjevajući izvještaje na dnevnoj osnovi. Ukazano je i da je u decembru 2018. godine u dvije banke, uvedena privremena uprava, a kasnije tokom 2019. godine uveden stečaj. Ostale banke u sistemu, navedeno je, imaju stabilan profil poslovanja, adekvatno su kapitalizovane i imaju zadovoljavajuću likvidnost.

Na Odboru je konstatovano da je ukupna aktiva banaka u Crnoj Gori, na kraju 2018. godine, iznosila 4.407 mil.€ i u odnosu na kraj 2017. godine bilježi rast od 5,38%, odnosno 225 mil.€, dok su ukupni depoziti u bankama iznosili 3.459,2 mil.€, i u odnosu na prethodnu godinu povećani su za 5,88%. Depoziti fizičkih lica povećani su za 7,59%, a depoziti pravnih lica

4,10%. Ustanovljeno je da likvidnost banaka tokom 2018. godine bila zadovoljavajuća, iako je likvidna aktiva banaka smanjena za 6,09% na godišnjem nivou.

Odbor je konstatovao i da je finansijski rezultat na agregatnom nivou pozitivan, da su banke u 2018. godini ostvarile dobit u ukupnom iznosu od 24,8 mil. €, kao i da je na kraju 2018. godine jedanaest banaka u sistemu poslovalo sa profitom, dok su četiri banke zabilježile negativan finansijski rezultat.

Ustanovljeno je da je ukupan kapital banaka u Crnoj Gori na kraju 2018. godine iznosio 513 mil.€, te u odnosu na prethodnu godinu bilježi smanjenje od 1 mil.€, odnosno 0,2%.

Ukupni krediti iznosili su 2.612 mil.€ i pokazuju rast za 279 mil. €, ili 11,96% u odnosu na prethodnu godinu. Ukazano je i da su napori na smanjenju nekvaliternih kredita evidentni u poslovanju gotovo svih banaka u sistemu, te da su nekvalitetni krediti na kraju 2018. godine, kada iznose 6,85%, niži nego na kraju 2017. godine, kada su iznosili 8,31%, čemu je doprinijela i primjena Zakona o sporazumnom finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama.

Na kraju 2018. godine, prosječno ponderisana nominalna kamatna stopa na ukupne kredite banaka iznosila je 5,75%, dok je prosječno ponderisana efektivna kamatna stopa iznosila 6,36%. Obije stope zabilježile su pad u odnosu na kraj prethodne godine, pri čemu je ponderisana nominalna kamatna stopa bila niža za 0,41 p.p, dok je ponderisana efektivna kamatna stopa bila niža za 0,45 p.p. Konstatovano je i da je tokom 2018. godine, prosječno ponderisana efektivna kamatna stopa na ukupne kredite mikrokreditnih finansijskih institucija (MFI) imala blago rastući trend i na kraju 2018. godine, na ukupno odobrene kredite MFI iznosila 24,42%, što predstavlja rast od 0,18 p.p. u odnosu na decembar 2017. godine.

Na Odboru je ustanovljeno da je prosječan broj zaposlenih u 2018. godini iznosio 190.132 i bio je viši za 4,3% u odnosu na 2017. godinu. Bruto zarada iznosila je 766 €, i bila je za 0,1% veća od prosječne zarade iz prethodne godine, dok je prosječna zarada bez poreza i doprinosa iznosila 511 € i u odnosu na prethodnu godinu bila je veća za 0,2%. Prema evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica u 2018. godini iznosio je 43.612, što je za 13,7% manje nego u prethodnoj godini.

Konstatovano je da su na finansijskom računu u 2018. godini neto strane direktne investicije iznosile 327,6 mil. € ili 32,4% manje nego u prethodnoj godini, i čine 7,1% BDP-a. Ovakva kretanja rezultat su povećanja odliva po osnovu povlačenja ulaganja jedne velike kompanije, kao i otplate interkompanijskog duga.

Konstatovano je, takođe, da je deficit budžeta Crne Gore procijenjen na 159,2 mil. € ili 3,5% BDP-a, i manji je u odnosu na deficit u 2017. godini za 77,6 mil. €, a u odnosu na korigovani deficit u 2017. godini za 91,6 mil. €. Neto javni dug Crne Gore, na kraju 2018. godine, prema podacima Ministarstva finansija, iznosio je 2,99 milijardi € ili 64,8% procijenjenog BDP-a za 2018. godinu. U odnosu na kraj 2017. godine, neto javni dug je zabilježio rast od 11,3%, i s tim u vezi ukazano je da nivo javnog duga ostaje izazov, te da istrajnost u mjerama konsolidacije treba da dovede do preokreta navedenog parametra, kao i da je dobra okolnost da se tekuća javna potrošnja finansira iz tekućih izvornih prihoda.

U odnosu na finansijsko poslovanje CBCG, Odbor je konstatovao da je u prethodnoj godini ostvarena neto dobit u iznosu od 3,57 mil.€, što je za 30,7% više u odnosu na 2017. godinu.

Tokom rasprave je ocijenjeno da izvještaji CBCG pružaju kvalitetan presjek makroekonomskih pokazatelja, te je bilo mišljenja da je prethodna godina predstavljala test

izdržljivosti crnogorskog bankarskog sistema i da se je na adekvatan način odgovoreno izazovima sa kojima se bankarski sektor suočio. Postavljena su pitanja koja su se odnosila na: eventualne posljedice na bankarski sistem koje je izazvalo uvođenje stečaja u dvije banke u prethodnom periodu, kao i ključne uporedne parametre prije i nakon uvođenja stečaja; stanje, dalje aktivnosti i procjene u odnosu na treću banku koja je tokom prethodne godine imala probleme u poslovanju; uticaj nedavnog spajanja dvije banke od sistemskog značaja, odnosno transakciju na Montenegroberzi, te kupovinu 90% akcija Sosijete ženeral banke od strane Crnogorske komercijalne banke; kao i uspostavljanje komiteta za superviziju.

U skladu sa Zakonom o CBCG, Odbor se, prilikom razmatranja Izvještaja o radu CBCG za 2018. godinu, upoznao i sa: Godišnjim finansijskim izvještajem CBCG, sa mišljenjem nezavisnog spoljnog revizora; Izvještajem o stabilnosti finansijskog sistema i Izvještajem o stabilnosti cijena, za 2018. godinu.

Odbor je, nakon rasprave, sa sedam glasova „za“, odlučio da predloži Skupštini da usvoji sljedeći

ZAKLJUČAK

Prihvata se Izvještaj o radu Centralne banke Crne Gore za 2018. godinu.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Genci Nimanbegu.

Peta tačka - IZVJEŠTAJ O RADU SAVJETA ZA FINANSIJSKU STABILNOST ZA 2018. GODINU

Uvodne napomene o Izvještaju o radu Savjeta za finansijsku stabilnost za 2018. godinu dao je Radoje Žugić, guverner Centralne banke Crne Gore

U raspravi su učestvovali poslanici: Boris Mugoša, Ana Nikolić i Predrag Sekulić.

Nakon rasprave, Odbor je odlučio da podnese Skupštini sljedeći

I Z V J E Š T A J

Odbor se, kroz uvodno obrazloženje, predsjednika Savjeta za finansijsku stabilnost, guvernera Centralne banke Crne Gore (CBCG) upoznao sa aktivnostima Savjeta u prethodnoj godini koje su se odnosile na praćenje stanja finansijske stabilnosti, razmjenu informacija, analizu trendova, procjenu ranjivosti finansijskog sistema, kao i identifikovanje rizika koji su mogli ugroziti stabilnost sistema. Takođe, guverner CBCG je istakao da je Savjet, imajući u vidu stanje ukupne privredne stabilnosti sa posebnim akcentom na stabilnost finansijskog sistema, zaključio da je finansijski sistem relativno stabilan ali da su prisutni rizici koji se mogu kontrolisati.

Odbor je konstatovao da je očuvanje finansijske stabilnosti tokom 2018. godine bilo izazovno za monetarne i fiskalne nadležne organe. Takođe, konstatovano je da su rješavanje ranjivih banaka i pritisci iz javnih finansija uslovlili aktivne mjere fiskalnih i monetarnih nadležnih organa, čijim se djelovanjem sistemska stabilnost očuvala, dok su rizici stavljeni pod kontrolu. Na Odboru je konstatovano je da je profitabilnost na nivou bankarskog sektora u 2018. godini bila zadovoljavajuća i da je ukupan neto profit banaka u prethodnoj godini iznosio 24,8 mil €, što je za 28,6% manje nego u prethodnoj godini. Imajući u vidu navedeno, Odbor je upoznat da je manja neto dobit na nivou sistema rezultat gubitka u bankama u kojima je

početkom decembra 2018. godine uvedena privremena uprava a kasnije im oduzeta dozvola za rad. Kada je u pitanju sektor osiguranja, ocijenjeno je da bi kod ovog sektora kao i kod sektora kapitala trebalo tražiti prostor za mogućnost rasta tržišta.

Odbor je nakon rasprave, sa sedam glasova „za“ odlučio da predloži Skupštini da usvoji usvoji sljedeći

ZAKLJUČAK

Prihvata se Izvještaj o radu Savjeta za finansijsku stabilnosti za 2018. godinu

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određena je poslanica Ana Nikolić.

Šesta tačka - TEKUĆA PITANJA

Predsjednik Odbora, najavio je da će se sjednica Odbora na kojoj će se razmatrati Rebalans budžeta CG za 2019. godinu i izmjena Odluke o zaduživanju CG za 2019. godinu, održati 23. jula 2019. godine sa početkom u 10.00 časova.

* * *

Sjednica je završena u 11.00 časova.

* * *

Broj: 00-63-7/19-

SEKRETAR SEKRETARIJATA ODBORA

Demir Mujević, s.r.

PREDSJEDNIK ODBORA

Predrag Sekulić, s.r.

82. sjednica Odbora za ekonomiju, finansije i budžet održana 17. jula 2019. godine

REZULTATI GLASANJA O PREDLOZIMA AKATA			
NAZIVI AKATA	„ZA“	„PROTIV“	„UZDRŽAN“
Izvještaj o radu Centralne banke Crne Gore za 2018. godinu	Predrag Sekulić Filip Vuković Branko Čavor Ana Nikolić Danijel Živković* Genci Nimanbegu Boris Mugoša		
Izvještaj o radu Savjeta za finansijsku stabilnost za 2018. godinu	Predrag Sekulić Filip Vuković Branko Čavor Ana Nikolić Danijel Živković* Genci Nimanbegu Boris Mugoša		